

A PÁPASZEMES ÓSEMBER

Az üdülőnek átalakított villát csak szombat-vasárnap töltötték meg a városból kiránduló dolgozók. A kertben néhány gyümölcsfa állt, a söderral lehintett kerti utakat rózsafák szegélyezték, az alacsony léckerítést vadul burjánzó szederbokrok nőttek be, meghiit, zárt jelleget kölcsönözve a fák alatt húzódó üde gypszyonyegnek. Az öt szoba közül a toronyszobából lehet látni a folyót, amely itt sokkal tisztábbnak tűnt, mint a város alatt.

A gondnok — egy öreg parasztember — közeli faluból járt ide, megöntözte a virágokat, vizet szivattyúzott a torony tetejére épített tartályba, de idejének nagy részét a halászcserdjában töltötte.

Az üdülőnek váratlanul két lakója akadt: két tizenhét éves lány. Évának az apja könyvelő volt annál a vállalatnál, amelyik az üdülő fenntartásáról gondoskodott. A papa elintézte, hogy Éva és barátnője, Andrea a vizsgák után lejöhessenek nyaralni. Éva barna, meghatóan finom jelenség, Andrea fekete, asszonyos formákkal. Mindketten csinosak anélkül, hogy külsejükben, vagy más vonatkozásban bármilyen hasonlóság volna közöttük.

Az első hét egyhangúan telt el. Naphosszat heverésztek a gyepre leterített pokrócon, bőrük csokoládébarna árnyalatot kapott, s a fürdőruhát úgy viselték, mintha mást nem is hoztak volna magukkal. Kora nyár volt, a környéken alig lehetett kirándulókat látni.

Az élelmiszert a gondnok vásárolta be a faluban. Minden reggel egy liter friss tejet hozott, a lányok délben összezsaptak valami ebédet, este már nem is kívántak enni.

Egymásra voltak utalva, megszokták, hogy egymás nélkül egy lépést se tegyenek. Együtt mentek fürödni, néha ugyanazt a könyvet olvasták, egyszerre kerítette őket hatalmába ugyanaz az érzés, szemükben egyszerre gyulladtak ki a csillagok. Megosztottak titkaikban. Andrea elmesélte, hogy egy fiú ismerőse a telen megszókolta a kapu alatt és be akart nyúlni a blúzába. Évát ugyanaz a felháborodás rázta meg, mint Andreát, amikor az eset megtörtént. Néha boldondosan kergetőztek az udvaron, ölelkezve a földre huppantak, testük egymásnak feszült addig szorították egymást, míg karjuk sajogni kezdett a fájdalomtól, szemüket könny futotta el. Ilyenkor kifáradva hanyatfeküdtek és szótlanul nézték az eget.

Az egyik délután csónak kötött ki a parton. A lányok a toronyszoba előtti kis teraszról figyelték. A magános férfi kihúzta a csónak orrát a partra, holmiját — vízhatlan sportzsákot, néhány pokrócot, meg egy kormos kondért — kikapolta a bokor alá. Aztán leült és olvasni kezdett.

Később Éva és Andrea fölgyalogoltak a parton és amikor az üdülő előtt elúsztak, észrevették, hogy a férfi még mindig ott van. Jó hangosan beszéltek.

— Tovább úszunk? — kérdezte Andrea.

— Nem, én már kifáradtam.

— Kár, olyan isteni a víz.

A férfi nem nézett fel, a lányok csak annyit láthattak az arcából, hogy vastag pápaszemet visel. Feküdt az árnyékban, mintegy eldöntött szobor.

A házban a gondnok útrakészen várta őket. — Szóval két kiló zöldpaprikát, vaját, téliszalámit, cukrot... Mást nem kérnek?

— Nem.

— Kislányok, mindenre vigyázni, ha elmennek, el ne felejtsek bezárni a kaput. Idegeneket nem beengedni. Reggel jövök, a cseresznyét ne bántásák.

Főlpattant a kerékpárra és imbolyogva elkarikázott.

Amint elment, a lányok felkapaszkodtak a cseresznyefára. Mászás közben az ág éles vége hosszú, vörös csíkot karcolt Andrea lábára. Andrea dühöngött és egész idő alatt, amíg érett gyümölcsök után vadásztak, a lábán sajnálkozott.

Szokatlanul nagy volt a hőség, a fürdőruha hamar rájukszáradt. Mégis úgy érezték, mintha nedves lenne a bőrük.

Később arra lettek figyelmesek, hogy a kerítést takaró bozóton kívül valaki jár. Száraz ágak reccsentek, a bokrok között a férfi feje jelent meg.

A kaput kereste, belelépett egy tövisbe, fájdalmasan sziszegett, féllábon ugrott, majd leült a földre.

A lányok csendesen kuncogtak a fán.

A férfi megtalálta a kaput, bizonytalan hangon bekiáltott:

— Halló, van itt valaki?

Éva válaszolt:

— Mit akar?

A férfi rövidlátón, hunyorogva fordította a fejét a fa irányába. A lányokat nem látta a lombok között, felemelte agyagkorsóját és azt mondta:

— Egy kis vizet szeretnék.

A lányok leugrottak a fáról és beeresztették. A férfi elment mellettük. Andrea utánaaszólt:

— Balra van a csap.

A férfi leguggolt a kerti csap elé, megtöltötte korsóját. A lányok a kapuban várták. A férfi anélkül, hogy rájuk nézett volna, köszönt és kiment. Harminc év körüli hatalmas férfi volt, nagy, csontos koponyáján, az előreugró homloka alatt, az orrán sok dioptriás szemüveget viselt, vastag, húsos szája volt, kifelé fordított lábfejét óvatosan rakosgatta a szürös kavicsokon.

A lányok a kapuból néztek utána, Andrea azt mondta:

— Csuda egy pasas. Pápaszemes ősember.

Andrea azonnal megtalálta a megfelelő kifejezést. Éva azt kérdezte:

— Mi lehet a foglalkozása?

— Szerintem cukrász, vagy borbély. Az a legkevésbé neki való foglalkozás.

— Nézzük meg, mit csinál.

Főlszaladtak a teraszra.

A parton kis tűz égett, fölötte egy ágasfán a kondér lógott. A férfi félre vonulva krumplit hámozott, a megtisztított szemeket külön-külön vitte oda és beleaprította a kondérba. Majd vizet töltött hozzá. Kezét megtörölte a fürdőnadrágjában, leguggolt a tűz mellé és kavargatni kezdte. Rövidesen paprikás-krumpli illat töltötte be az egész környéket.

— A főzéshez nem ért. Érzed, a hagymát megégette — mondta Andrea.

— Biztosan író. Olvastam, hogy azok szeretnek egyedül kószálni.

— Szerintem egy rossz tűzoltó. Nézd, mekkora tüzet rakott. Mindjárt kigyullad a part.

A parton a kondért körülnyaldosó vad tűz lobogott, a férfi azon ügyeskedett, hogy a villájával a kondért leakassza az ágasfáról. Kisebb égési sebek árán sikerült is. Leült a kondér mellé és enni kezdett. Éva nagyot nyelt.

— Te, én úgy megéheztem.

Andrea gyöngyfogai mögül kibukkant a nevetés.

— Menjünk, együnk valamit.

Közben besötétedett, észak-nyugati irányban, a folyó túlsó partján emelkedő hegyek peremén élesvonalú felhő jelent meg, folyamatos villámlások jeleztek a vihar közeledtét. A lányok megvacsoráztak, azután zuhanyozni mentek, a deszkafallal elkerített zuhanyzóba. A tetőre épített tartály vizét a napsütés átmelegítette, mégis kellemesen hatott, mert a fullasztó hőség megszorult, a töltés nem engedte át a folyó felől a hűvösebb levegőt.

A pápaszemes ősemberről egy pillanatra sem feledkeztek meg. Hacsak tethették, kiszaladtak az erkélyre és a part felé néztek.

— Most mit csinál? — A kondért súrolja. — Vízet iszik. — Fogat mos. — Ül a tűz mellett. — Nézi a vizet.

Mikor végeztek az alvás előtti előkészületekkel, kimentek a teraszra. A férfi éppen öltözött, magára vett egy trikót, pokrócot terített a hátára és visszaült a helyére. A tűz lassan elparázzlott, mozdulatlan alakját homály burkolta körül, csak néha, ha szunyog után kapott, a mozdulat különböztette meg a bokrok és a fák sötét árnyékától.

Az állandó figyelés, a várakozás feszültségét teremtette meg a lányokban, s hogy nem történt semmi, kicsit csalódottan bújtak ágyba. Leoltották a vilányt, hallgattak.

— Eva egy idő után azt mondta:

— Érdekes, amikor az ember belepillant mások hétköznapi életébe. Sok mindent megérez. Néha szeretnék tudni repülni, este bekukkantani az ablakokon.

Andrea az álommal küszködve válaszolta:

— Félek, hogy a sok egyformaságot elúnnád.

A vihar két óra felé tört ki. Heves szélrohamokkal kezdődött, a fölkavart por beborította a recsegve hajladozó fák csúcsát is, aztán mintha egy óriási edényből borították volna ki, lezúdult az eső. A lányok is fölébredtek, amikor a vihar centruma a fejük fölé érkezett. A szobát megvilágító vakító fényeket csattogás és messze guruló dübörgés egészítette ki, a rosszul betámasztott ablakok vadul rázkódtak. Éva gyorsan behúzta az ablakot és bebújt Andrea mellé. Andrea mulatott barátnője félelmén, de egy villám valahová a közelbe vágott be, szinte az egész ház beleremegett a dübörgésbe, ő is sietve dugta fejét a paplan alá.

Később arra lettek figyelmesek, hogy valaki zörög. Kilesnek az ablakon: a földszinten egy alak állt és ököllel verte a spalettát.

— Kérem, nagyon esik az eső.

Megismerték, a pápaszemes ősember volt.

— Ja, maga az — mondta Andrea. — Várjon, azonnal lemegyünk.

A pokróccal letakart férfi szürke arccal lépett be az üveges verandára, fogai hangosan verődtek össze és remegésén képtelen volt úrrá lenni. A hátára terített pokrócból piszkos lé csorgott végig a testén, cipője körül tócsába gyűlte.

— Hogy tudott bejönni? — kérdezte Éva sajnálkozó arccal.

— Bemásztam a kapun.

Andrea nevetett. Maga előtt látta a nagydarab férfit, amint a zápor majdnem lesodorja a kapu tetejéről. A férfi megütközve nézett a lányokra. Mi van ezen nevetni való?

— Ne haragudjanak, hogy felébresztettem magukat — mondotta —, de lehetlenség kint maradni.

Éva szolgálatkészen kinyitotta az egyik szobát.

— Jöjjön csak nyugodtan, van itt elég hely.

— Igazán, nem akarok zavarni... Jó lesz itt kinn is. Már rövidesen eláll a vihar.

A két lány betuszkolta a szobába a férfit, száraz törülközőt hoztak, megágyazták az egyik ágyat. A férfi gyámoltalanul állt. Andrea rászólt:

— Az isten szerelmére, dobja már le azt a pokrócot. A végén még megfázik.

A férfi ijedten lépett hátra, összébbhúzta magán a pokrócot:

— Nincs rajtam semmi... Mindent bepakoltam a táskába, nehogy elázzon.

— És hol a táska?

— Kint felejtettem a csónak alatt.

A két lány megrémült, dadogtak valamit és kiszaladtak a szobából. Oda-

fent leültek, egymásra néztek és ellenállhatatlanul kitört belőlük a nevetés. Végighengergőztek az ágyon és szemükbe könnyeket csalt a jókedv.

Éva hirtelen fölült:

— Az biztos, hogy megfázott!

— Ki?

— Ő. Minimum egy tüdőgyulladás.

Andrea arca felragyogott.

— Főzzünk neki teát.

Bekapcsolták a kis rezsót, a tea pillanatok alatt elkészült. Andre belebújt a fürdőköpenyébe, Éva kezébe vette a kifakult pongyoláját. szomorú arccal nézegette.

— Ebbe az ócska vacakban menjek le?

Hirtelen mozdulattal ledobta magáról a hálóinget, a szekrényhez lépett és pizsamát vett elő. A divatos holmi szorosan feszült a lány karcsú alakjára. Egy pillantás a tükörbe, néhány húzás a kefével a kibomlott hajra. Andrea türelmetlenül nézte a szépítkezést.

— Meddig vacakolsz, a tea egészen kihül.

Dübörögve mentek le a tekervényes falépcsőn. Kopogtattak az ajtón.

— Tessék.

A lányok beléptek, felgyújtották a villanyt. A férfi a szobában található összes pokrócot magára rakta, csak szárazra dörzsölt, égnek álló haja látszott ki a vastag réteg alól.

Andrea letette a bögrét.

— Hoztunk magának egy kis teát. Biztosan jól esik.

A férfi meghatódva mondta:

— Köszönöm szépen. Igazán, miért fáradnak velem...

Kezébe vette a bögrét és hosszasan szüröcsölni kezdett. Nézte a lányokat. Tekintete egyikről a másikra ugrott.

— Maguk itt laknak?

— Nem. Nyaralunk — mondta Éva.

— Egyedül?

— Nem. Ketten — mondta Andrea.

— És nem félnek?

Andrea arcán kacér mosoly jelent meg:

— Kitől? Magától?

A férfi elgondolkozott ezen a lehetőségen. Míg végiggondolta a dolog összes vonásait, tekintete valahová a messzeségbe vándorolt. Tagadóan ingatta a fejét.

— Tőlem nem kell félni.

Hirtelen megrohanta a fáradság, alig tudta leküzdeni az ásítást.

— Miért nem ülnek le?

Andrea leült, Éva állva maradt. A szobában csend volt, a férfi barátságosan a lányokra mosolygott.

— Ez tényleg jól esik. Forró...

Andrea felugrott:

— Várjon, hozok magának valamit.

A férfinak nem maradt ideje a válaszra, Andrea kiszaladt. Ketten maradtak, Éva kényelmetlenül érezte magát, de nem akarta mutatni, hogy fél.

A férfi felhúzta lábát az ágyon:

— Üljön le.

Éva nem akarta elutasítani a felkínált helyet. A szobában az ágyon kívül csak egy szék volt, amin Andrea ült. Óvatosan leült az ágy szélére.

— Maguk diákok, úgye?

— Igen. Jövőre érettségizünk. Egy osztályba járunk Andreával.

A férfi közbeszólt:

— Elnézést kérek, el is felejtettem bemutatkozni.

Fejével biccentett:

— Pintér László vagyok.

— Éva.

— A barátnője az Andrea.

— Igen.

Éva kényelmetlenül érezte a csendet, a férfi tekintete a szemüveg mögött elbújva idegesítően hatott rá. Állandóan azt érezte, hogy őt nézegeti. Nagyon megbánta, hogy ezt a szűk pizsamát vette magára: Megpróbált úgy helyezkedni, hogy legalább a kabát ne feszüljön annyira.

— Ne zavartassa magát, helyezkedjen kényelembe. A férfi arrébb húzódott.

Éva elvörösödött. Gyorsan azt kérdezte:

— Annyit találgattuk, hogy mi lehet a maga foglalkozása. Mindenféle gondoltunk...

— És miben maradtak?

Éva megvonta a vállát

— Nem is tudom. Én azt gondoltam, író.

— Ez hogy jutott az eszébe?

A lány mosolyogni kezdett:

— Azt gondoltam, aki képes beülni egy csónakba egyedül és félevezni a Dunán, az biztos olyan ember, aki szereti az egyedüllétet. Maga ült a parton és egész este nézte a vizet...

— Maguk ezt látták?

— Igen, a toronyszobából.

— Gondolom, mulattak rajtam.

Éva elvörösödött.

— Nem, igazán nem...

A férfi kutatóan nézett a lányra:

— Az Atomfizikai Kutató Intézetben dolgozom. Idegileg nagyon kimerültem és azért határoztam el, hogy csónakúrára indulok — egyedül...

Andrea ebben a pillanatban lépett a szobába. A kezében lévő kistányéron aprósüteményt hozott. Az első pillanatban világos volt, miért maradt oda ilyen sokáig: gondosan megfésülködött, száját finoman kiruzsozta, a vad színekben pompázó fürdőköpeny alá kombinét vett, amelynek izgató csipkedíszje minden mozdulatnál kivilant. Csodálkozva húzta fel szemöldökét, amikor Évát meglátta az ágyszélén.

A férfi befejezte a mondatot.

— Második napja vagyok úton, megtetszett ez a kis tisztás itt a parton...

Andrea letette a tányért.

— És persze azonnal elfoglalta, pedig mi ott szoktunk kijönni a vízből. Mindig felgyalogolunk és leúszunk ideig.

A férfi bocsánatkérően morogta:

— Remélem, nem okoztam fennakadást.

— De igen, mert a délután is a bokrok között kellett kimásznunk, és ezt a karcolást is magának köszönhetem.

Felhúzta a fürdőköpeny alját, megmutatta az összekarcolt lábát. Éva a barátnője felé fordította csodálkozó arcát. Andrea szándékosan nem nézett oda, csábító pózban ült a széken, térdéről minduntalan lecsúszott a köpeny szálya. Ilyenkor előrehajolva visszahúzta a rekoncátlan ruhadarabot, egyáltalán nem törődve azzal, hogy a nyakából teljesen szétnyílik. Hódító mosollyal nézett az ágyon fekvő férfira.

Éva arcán egymást érték a piros hullámok.

A férfi álmosan mondta:

— Igazán, maguk jártak a parton? Nem is vettem észre.

Andrea évődve folytatta:

— Persze, mert annyira belebújt abba a szakácskönyvbe, vagy mibe. Biztos abból olvasta ki, hogy kell paprikáskrumplit főzni.

A férfi csodálkozva nézett föl.

- Szakácskönyv?
— Hát amit olvasgatott.
— Ja, az a vastag.

Mosolyogva dőlt vissza, szemét a plafonon járatta.

— Maguk mindent megfigyelnek. Paprikáskrumpli... Talán azt is tudják, hogy a hagymát megégettem.

Andrea rávágta:

— Mi az hogy!

— Éreztük. Vagy maga nem vette észre, mennyivel kevesebb a szúnyog? A bűz elkergette őket.

A férfi megdöbbenve nézte Andreát. Egy pillanatig nem értette, miről van szó.

Éva szelíd hangon kezdte magyarázni:

— Nem mondja komolyan...

Andrea villámló tekintettel hallgattatta el Évát. A lány ijedten húzódott össze az ágyon, bátortalanul tette hozzá:

— Csak egy egészen kicsit lehetett érezni. Biztos nagyon jó vacsora volt.

Andrea legyintett:

— Amit egy férfi főz!

— Miért, minden jó szakács férfi.

— Akinek a foglalkozása az.

A férfihez fordult:

— Maga nem szakács, azt az első pillanatban láttam. Inkább... Még mielőtt kimondhatta volna, Éva figyelmeztetően közbevágott:

— Andrea!

Andrea szemöldöke csodálkozva szaladt föl, hideg tekintettel kérdezte:

— Mit akarsz, drágám?

Éva a fejével intett a férfi felé:

— Atomfizikus.

— Igazán?

Erőltetett nevetés tört ki belőle, jobbra-balra hajladozott a széken:

— Én meg tudja minek néztem magát?

A férfi alig tudta kinyitni álmos szemeit:

— Minek?

— Borbélynak. A fodrászom pont ilyen, mint valami professzor. Pápaszemes ősemler! Hahaha!

Éva felháborodottan szólalt meg:

— De Andrea! Hogy beszélhetsz így?

— Miért? Valami kifogásod van ellene? Inkább azzal törődj, hogy ülsz. Nem látod, hogy miattad nem tud kinyújtózkodni?

A lányok sértődötten elhallgattak.

A férfi túlságosan fáradt volt ahhoz, hogy fölfogja a szóváltás jelentőségét. Valamit megérezett ugyan a vetélkedésből, de a csöndben hirtelen elnyomta az álom.

A lányok mozdulatlanul ültek tovább. Nem néztek egymásra. Jó sokáig ültek, a férfi békésen szuszogott, egy mozdulat után a szemüveg félrecsúszott az arcán. Andrea felugrott.

— Na, én megyek.

Az ajtó felé indul. Éva ijedt arccal mondta:

— Várj, én is megyek.

Szalad Andrea után.

Odafönt gyorsan bebújtak az ágyba, eloltották a villanyt. Andrea egy idő múlva, mint aki a rossz lelkiismeretét akarja lerázni, megszólalt:

— Ne haragudj, hogy megzavartalak. Olyan meghittent beszélgettetek. ha tudtam volna, azonnal eljövök.

Éva éles hangon válaszolt:

— Andrea! Feltételezed rólam?

Nem fejezte be, szemét elfutotta a könny, magárahúzta a paplant. Odakint derengett. A vihar elvonult, már nagyon messziről, alig hallhatóan, tompán morajlott. Az égen fényesen világítottak a megmosdatott csillagok.

Nagyon későn ébredtek fel. A zsalugáter résein vakítóan sütött be a nap. Egymásra néztek, eszükbe jutott az éjszaka. Tele voltak bűnbánattal. Olyanok voltak egymáshoz, mint egynapos ismerősök. Uvariaskodtak. Egyszerre indultak mosakodni. A fölszínen ajtóba dugott cédula fogadta őket.

— Nézd, egy cédula — mondta Andrea.

— Igen, egy cédula.

— Ügylátszik elment.

Tanácsztalanul álltak, nem mertek hozzányúlni. Végül Andrea kikapta az ajtóhasadékból és gyorsan elolvasta. Ledobta a veranda asztalára.

Éva nyúlt utána. Azt hitte Andrea azért dobta le, mert nem neki szólt az üzenet.

A papíron csak ennyi volt: „Igazán nagyon hálásan köszönök mindent. Pápaszemes ősember”.

Éva a cédulát visszatette az asztalra. Andrea benézett a szobába. Mintha senki sem járt volna ott — rend volt. Évához fordult:

— Megyünk zuhanyozni?

— Mehetünk.

Kiléptek az udvarra. A gondnok a rózsafák tövét kapálgatta, ahogy meglátta a lányokat, arcára derű rajzolódott:

— Hohó kisleányok, ilyen későn kelünk?! Hogy aludtak az éjszaka?

— Köszönjük, jól.

— Köszönjük.

Anélkül, hogy viszonyozták volna a gondnok barátságos mosolyát, elmentek zuhanyozni.

A gondnok csodálkozva nézett utánuk, sehogysem értette, hogy lehet ilyen jószagú, tiszta reggelen ennyire kedvetlenül ébredni.